

Sygn. akt SNO 32/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Wiesław Błuś (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Iwulski

SSN Grzegorz Misiurek

Protokolant Marcin Szłaga

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego w /.../ SSO
D. H.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 lipca 2014 r.,
sprawy **G. K.**

sędziego Sądu Rejonowego w /.../ w stanie spoczynku
w związku z odwołaniem obwinionej
od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego
z dnia 17 marca 2014 r., sygn. akt [...],

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

**- eliminuje z opisu przypisanego obwinionej przewinienia
służbowego pkt 5;**

**- karę dyscyplinarną zawieszenia podwyższenia uposażenia
obniża do 2 (dwóch) lat;**

**2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w
mocy;**

3. kosztami sądowymi postępowania dyscyplinarnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 17 marca 2014 r., sygn.: [...], uznał G. K., sędziego w stanie spoczynku Sądu Rejonowego w /.../ za winną przewinień służbowych, stanowiących jeden delikt dyscyplinarny określony w art.107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.- Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2013, poz.427, j.t. ze zm., dalej: p.u.s.p.) w zw. z art.104 § 3 cyt. ustawy, polegających na tym, że :

- 1) „w okresie od dnia 13 października 2011 r. do dnia 20 grudnia 2011 r. w G. jako przewodniczący posiedzenia, wydając zarządzenia o wyznaczeniu posiedzenia sądu w sprawach Sądu Rejonowego w /.../ ... 250/07 (... 3792/11), ... 3989/11 (... 130/09), ... 3993/11 (... 165/07) i ... 4622/12 (... 30/09) w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności bez należytego zaznajomienia się ze sprawą poleciła sekretariatowi wydziału oraz kuratorowi sądowemu wykonanie zbędnych czynności w postaci uzyskania karty karnej osoby skazanej oraz sporządzenia wywiadu środowiskowego przez kuratora w sytuacji, gdy w dacie planowanego posiedzenia jedyną możliwą decyzją procesową było umorzenie postępowania z powodu upływu terminu do zarządzenia wykonania kary”,
- 2) „ w okresie od 17 września 2010 r. do 25 kwietnia 2011 r. w G. jako sędzia referent oraz przewodniczący posiedzenia w sprawach Sądu Rejonowego w /.../... 2216/10 (... 807/07), ... 2210/10 (... 2672/06) i ... 611/12 (... 1302/09) poprzez nienależyte przygotowanie do spraw w przedmiocie zarządzenia wykonania kary, nieuzasadnioną zwłokę w podejmowaniu czynności w sprawach doprowadziła do przewlekłości postępowania w nich skutkującej brakiem wydania orzeczenia merytorycznego i w konsekwencji umorzenia postępowania z powodu upływu terminu do zarządzenia wykonania kary”,
- 3) „w okresie od dnia 9 września 2011 r. do dnia 25 września 2012 r. w G. jako sędzia referent oraz przewodniczący posiedzenia w sprawach Sądu Rejonowego w /.../... 276/12 (... 1002/09), ... 176/12 (... 2155/08), ...

4638/11 (... 445/09), ... 4660/11 (... 84/09), ... 3996/11 (... 755/10), ... 1407/12 (... 298/08), ... 3389/11 (... 29/07), ... 2122/12 (... 847/09) poprzez nienależyte przygotowanie do spraw w przedmiocie zarządzenia wykonania kary, nieuzasadnioną zwłokę w podejmowaniu czynności w sprawach doprowadziła do przewlekłości postępowania w nich skutkującej brakiem wydania orzeczenia merytorycznego i w konsekwencji umorzenia postępowania z powodu upływu terminu do zarządzenia wykonania kary”,

4) „w okresie od 22 listopada 2012 r. do 22 stycznia 2013 r. w G. jako sędzia referent oraz przewodniczący posiedzenia w sprawie ... 5509/12 (... 2296/08) Sądu Rejonowego w /.../ poprzez brak niezwłocznego wyznaczenia terminu posiedzenia w sprawie o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności stosownie do zarządzenia przewodniczącego wydziału wskazującego na pilny charakter sprawy doprowadziła do przewlekłości postępowania skutkującej niewydaniem rozstrzygnięcia merytorycznego i umorzeniem postępowania z powodu upływu terminu do zarządzenia wykonania kary”,

5) „w dniu 18 września 2012 r. w G. w sprawie ... 3546/12 (... 1580/10) Sądu Rejonowego w /.../ orzekając w jednoosobowym składzie sądu podjęła w formie postanowienia decyzję o odroczeniu wykonania kary ograniczenia wolności w sytuacji, gdy skazany wykonał ją w całości przed wydaniem tego orzeczenia, czym dopuściła się oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa”,

i za to orzekł karę dyscyplinarną zawieszenia podwyższenia uposażenia na okres 3 lat, kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążając Skarb Państwa.

Odwołanie od tego orzeczenia, nazwane przez skarżącą apelacją, wniosła obwiniona sędzia i zarzucając obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, błędy w ustaleniach faktycznych i rażącą niewspółmierność kary, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu odwołania skarżąca wskazała, że postępowanie dyscyplinarne odbyło się bez jej udziału, bowiem była chora o czym Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego i Sąd Dyscyplinarny byli poinformowani. Taka sytuacja doprowadziła do pozbawienia obwinionej możliwości „osobistej obrony przed

stawianymi zarzutami” i uniemożliwiła jej osobiste ustosunkowanie się do stawianych zarzutów. Ponadto Sąd pierwszej instancji ustalał takie terminy rozpraw, że nie mogła ona stawić się w tym czasie w sądzie i przygotować się do obrony. Odnośnie błędów w ustaleniach faktycznych odwołująca się podniosła, iż stan faktyczny sprawy został ustalony w oparciu o niepełny materiał dowodowy i dlatego złożyła szereg wniosków dowodowych mających wskazywać na brak winy w jej postępowaniu. W tym miejscu należy zaznaczyć, że w odwołaniu nie określono jakie to przepisy postępowania zostały naruszone przez prowadzącego postępowanie dyscyplinarne czy też przez Sąd pierwszej instancji. W dniu 4 lipca 2014 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo, zatytułowane „Uzupełnienie do apelacji”. W piśmie tym zarzucono orzeczeniu Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść orzeczenia, wskazując szczegółowo na czym miałyby on polegać, obrazę 12 wskazanych szczegółowo przepisów postępowania, która zdaniem autorki pisma, miała wpływ na treść wyroku, obrazę 3 określonych przepisów prawa materialnego oraz rażącą niewspółmierność wymierzonej kary dyscyplinarnej.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią art.121 § 1 p.u.s.p. obwinionemu sędziemu przysługuje odwołanie (nie apelacja) od wyroku wydanego w pierwszej instancji przez sąd dyscyplinarny. Termin do wniesienia odwołania wynosi 14 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od daty doręczenia mu wyroku z uzasadnieniem (art.445 § 1 k.p.k.). Przypomnienie treści powołanych przepisów jest konieczne, bowiem obwiniona w terminie uprawniającym ją do złożenia środka odwoławczego wniosła dwustronicowe odwołanie, zawierające trzy zarzuty, z których dwa dotyczące naruszenia prawa procesowego zostały lakonicznie uzasadnione, bez wskazania jakie to przepisy prawa miałyby być naruszone przez sąd orzekający, trzeci zaś zarzut wymierzenia rażąco surowej kary dyscyplinarnej-w ogóle. Po 82 dniach od upływu terminu do wniesienia środka odwoławczego wpłynęło do Sądu Najwyższego-Sądu Dyscyplinarnego opisane wyżej pismo, mające być, w intencji autorki, uzupełnieniem odwołania. Dokument ten zawiera zarówno obszerne zarzuty, ze wskazaniem konkretnych przepisów prawa, i to prawa procesowego jak i materialnego, które miałyby być obrażone przez sąd, jak również ich szeroką

argumentację. W związku z tym należy zauważyć, że uzupełnienie środka odwoławczego, w tym przypadku odwołania, o nowe zarzuty i wnioski jest możliwe tylko w terminie przewidzianym do złożenia tego środka. Wszelkie uzupełnienia zarzutów i żądań odwoławczych po upływie terminu do złożenia środka odwoławczego muszą być uznane za nieskuteczne, bowiem byłyby w swej istocie, dodatkowym środkiem odwoławczym złożonym po terminie. Możliwe jest jednak uzupełnianie argumentacji podniesionych już zarzutów, czy doprecyzowanie żądań, a także podnoszenie zarzutów uwzględnianych przez sąd odwoławczy z urzędu (por. T. Grzegorzczak, Kodeks Postępowania Karnego oraz ustawa o świadku koronnym, Komentarz, wyd. 5, Warszawa 2008, s. 904 oraz powołane tam orzecznictwo Sądu Najwyższego). Przenosząc te rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny rozpoznał złożone w terminie odwołanie obwinionej, w granicach podniesionych w tym środku odwoławczym zarzutów, biorąc pod uwagę w swych rozważaniach także okoliczności wskazywane w piśmie obwinionej, z tym że odnoszące się do treści prawidłowo złożonego środka odwoławczego.

Niewątpliwie jako pierwszy, z uwagi na jego znaczenie dla oceny prawidłowości toku postępowania dyscyplinarnego będącego przedmiotem postępowania odwoławczego, należy rozważyć zarzut pozbawienia obwinionej przez organy procesowe prawa do obrony. Gdyby bowiem okazał się on prawdziwy to obowiązkiem sądu odwoławczego byłoby uchylenie zaskarżonego orzeczenia niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na jego treść (art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.). Rzecz jednak w tym, że w postępowaniu prowadzonym przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego jak i w toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym – Sądem Dyscyplinarnym, nie uchybiono przepisom gwarantującym obwinionej prawo do obrony, a w szczególności nie pozbawiono jej możliwości osobistej obrony przed stawianymi zarzutami, nie uniemożliwiono jej osobistego ustosunkowania się do stawianych zarzutów, nie ustalano takich terminów rozpraw, że obwiniona nie mogła stawić się na nie w sądzie i nie była w stanie się do nich przygotować i miała ona dostęp do materiału dowodowego sprawy. I tak w dniu 10 września 2012 r. obwiniona otrzymała pismo Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego z prośbą o złożenie w trybie

art.114 § 1 p.u.s.p., wyjaśnień dotyczących uchybień opisanych w piśmie Prezesa Sądu Okręgowego. W odpowiedzi sędzieja G. K. złożyła stosowne wyjaśnienia w dniu 13 października 2012 r. (k.13-41) . Do kolejnego wezwania o złożenie wyjaśnień obwiniona ustosunkowała się w piśmie z dnia 11 maja 2013 r.(k.70-71). Dnia 17 września 2013 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego postanowił wszcząć postępowanie dyscyplinarne wobec obwinionej i przedstawić jej zarzuty. Postanowienie to, zawierające pouczenie o treści art.114 § 3 p.u.s.p., doręczono sędziemu G. K. w dniu 20 września 2013 r. (k.126-127). Następnie w dniu 6 listopada 2013 r. obwiniona otrzymała pismo informujące o istnieniu podstaw do zamknięcia postępowania dyscyplinarnego i o przysługujących jej z tego tytułu uprawnieniach (k.311). Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2013 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego zamknął postępowanie dyscyplinarne o czym prawidłowo powiadomiono sędziego G.K. (k.317). W dniu 15 stycznia 2014 r. obwiniona otrzymała wniosek uprawnionego oskarżyciela o rozpoznanie jej sprawy w postępowaniu dyscyplinarnym (k.350). Tego samego dnia poinformowała ona Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny o tym, że przebywa na zwolnieniu lekarskim, w dniu 20 stycznia zaplanowano operację i nie wie jak długo będzie korzystała ze zwolnienia lekarskiego. Z tych powodów Sąd pierwszej instancji zobowiązał obwinioną do usprawiedliwienia nieobecności na rozprawie zgodnie z przepisami i odroczył rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej. W odpowiedzi na wezwanie sądu sędzieja G.K. przesłała kserokopię zwolnienia lekarskiego stwierdzającego jej niezdolność do pracy od dnia 19 stycznia 2014 r. do dnia 21 lutego 2014 r. W tej sytuacji wyznaczono termin rozpoznania sprawy dyscyplinarnej na dzień 17 marca 2014 r., o czym zawiadomiono obwinioną pismem z dnia 11 lutego 2014 r. Obwiniona nie stawiła się na rozprawie i nie poinformowała sądu o przyczynie jej nieobecności. Jak wynika z przedstawionych okoliczności obwiniona na każdym etapie postępowania dyscyplinarnego była informowana o podejmowanych czynnościach organów postępowania, przedstawiono jej zarzuty i miała możliwość ustosunkowania się do nich oraz zapoznania się z materiałem dowodowym sprawy. Z tych możliwości jednak nie skorzystała. Fakt ten nie może jednak skutkować o zasadności zarzutu pozbawienia obwinionej prawa do obrony. Wprawdzie obwiniony sędzia ma prawo uczestniczyć w rozprawie to jednak nie ma takiego

obowiązku i jego nieusprawiedliwiona nieobecność nie wstrzymuje rozpoznania sprawy (art.115 § 3 p.u.s.p.). Obwiniona została prawidłowo powiadomiona o terminie rozprawy i nie stawiała się w sądzie (k.403). Nie usprawiedliwiła też tej nieobecności. Na marginesie należy zaznaczyć, że przesłanie przez obwinioną kserokopii zwolnienia lekarskiego, mającego usprawiedliwić jej nieobecność na rozprawie w dniu 20 stycznia 2014 r., nie czyni zadość wymaganiom określonym w art.117 § 2a k.p.k. w zw. z art.128 p.u.s.p. Z tych powodów ten zarzut odwołania nie mógł być uwzględniony.

Obwiniony sędzia w zakresie zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych podniosła, że Sąd pierwszej instancji dokonał tych ustaleń w oparciu o niepełny materiał dowodowy, natomiast w piśmie uzupełniającym odwołanie stwierdziła, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dawał podstaw do uznania jej za winną zarzucanych jej czynów. Zarzut ten w części okazał się zasadny. Sąd pierwszej instancji dokonując opisu przewinienia służbowego jakiego miała dopuścić się obwiniona przyjął, że polegało ono również na tym, iż w dniu 18 września 2012 r. wydała ona wadliwe orzeczenie (pkt 5 zaskarżonego wyroku) dopuszczając się w ten sposób oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że sędziowie za takie działania mogą podlegać odpowiedzialności dyscyplinarnej. Rzecz jednak w tym, iż w sytuacji gdy dochodzi do wydania błędnego, nawet w sposób oczywisty, orzeczenia należy ze szczególną ostrożnością podchodzić do odpowiedzialności sędziego za taką decyzję procesową, a to z uwagi na konstytucyjną zasadę niezawisłości sędziowskiej, która wprawdzie nie uprawnia sędziego do ignorowania przepisów prawa, jednakże chroni jego prawo do popełniania błędów, które powinny być korygowane w trybie kontroli instancyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 22 lutego 2007 r., SNO 6/07, OSNSD 2007, poz.6 oraz z dnia 7 maja 2008 r., SNO 45/08, OSNSD 2008, poz.11). W rozpoznawanej sprawie sędzia G.K. wydała orzeczenie dokonując w sposób oczywisty błędnych ustaleń faktycznych, bowiem wbrew dokumentacji zawartej w aktach rozpoznawanej przez nią sprawy nie dostrzegła, że skazany wykonał w całości karę ograniczenia wolności i na wniosek tego skazanego wydała postanowienie o odroczeniu jej wykonania. Brak jest jednak w sprawie dowodów wskazujących na to, że błędne orzeczenie wydano na skutek

zamierzonego, umyślnego działania obwinionej. Tym bardziej, iż orzekała ona, jak już zaznaczono, na wniosek skazanego. W konsekwencji Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny uznał, że nie było podstaw do stosowania wobec obwinionej odpowiedzialności dyscyplinarnej za ten błąd orzeczniczy wynikający z dokonania przez sędziego błędnych ustaleń faktycznych. Uwagi te nie mogą odnosić się do pozostałych zachowań obwinionej polegających na nieterminowym wykonywaniu, z różnych powodów, obowiązków sędziowskich co w konsekwencji doprowadziło do znacznych przewlekłości prowadzonych przez nią postępowań. Sąd Najwyższy- Sąd Dyscyplinarny w pełni podziela ich ocenę dokonaną przez Sąd pierwszej instancji jako opartą na całokształcie zgromadzonego w prawidłowy sposób materiału dowodowego, zgodną z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego. Z tych wszystkich powodów należało skorygować opis przewinienia służbowego zawarty w zaskarżonym wyroku przez wyeliminowanie pkt.5. Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia było obniżenie obwinionej kary dyscyplinarnej zawieszenia podwyższenia uposażenia do dwóch lat.

Sąd Najwyższy- Sąd Dyscyplinarny wymierzając taką karę dyscyplinarną wziął ponadto pod uwagę jako okoliczności łagodzące fakt, że obwiniona przez wiele lat orzekała w sprawach cywilnych, w których procedura różni się w znacznym stopniu od przepisów postępowania obowiązujących w postępowaniu karnym, stan zdrowia obwinionej, dotychczasową wieloletnią nienaganną służbę sędziowską oraz ewidentne błędy w organizacji pracy wydziału, w którym orzekała sędzia G.K.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny orzekł jak na wstępie.